

PROSES ANTUN SEKSUAL KANAK-KANAK DALAM KES INSES

(Sexual Grooming Process in Child Incest Cases)

Salina Nen & Noorfazrina Mohd Hazari

ABSTRAK

Penderaan seksual kanak-kanak jarang berlaku secara spontan sebaliknya merupakan tindakan bermotifkan seksual dan dirancang secara sistematik. Proses ini dinamakan sebagai antun seksual (*sexual grooming*). Objektif kajian ini ialah meneroka proses antun seksual bersemuka yang melibatkan kanak-kanak mangsa inses. Kajian ini menggunakan reka bentuk kajian kualitatif, iaitu kajian kes untuk meneroka proses antun seksual. Kaedah temubual separa berstruktur digunakan sebagai kaedah mendapatkan maklumat. Seramai tiga (3) orang peserta kajian berusia di bawah 18 tahun terlibat dalam kajian ini. Analisis tematik digunakan untuk membina tema-tema hasil daripada temubual yang dijalankan. Dapatan kajian mendapati bahawa proses antun seksual dalam kes inses melibatkan beberapa proses utama. Ia melibatkan proses seperti (1) mendapatkan akses; (2) membina kepercayaan; (3) disensitisasi dan (4) kawalan kerahsiaan. Kesemua mangsa melalui proses antun seksual lebih dari setahun. Kajian ini memberi implikasi tentang pentingnya program pencegahan dan perlindungan berterusan dalam masyarakat untuk melindungi kanak-kanak dari menjadi mangsa jenayah seksual. Antara cadangan yang perlu diberi perhatian ialah program psikopendidikan bagi masyarakat dan profesion tolong bantu, pendidikan keselamatan seksual untuk kanak-kanak diperingkat usia muda dan pemulihan pelaku jenayah seksual bagi mengurangkan risiko relaps dan jenayah berulang. Cadangan bagi fokus kajian akan datang turut dibincangkan.

Kata kunci: inses, penderaan seksual kanak-kanak, antun seksual, jenayah seksual, sumbang mahram

ABSTRACT

Child sexual abuse is rarely unintentional; rather, it is a sexually driven and methodical act. This is referred to as sexual grooming. The objective of this study was to explore the process of face-to-face sexual grooming involving incest victims. To investigate the sexual grooming process, this study used a qualitative study design, that is, a case study. The information was gathered using the semi-structured interview method. Participants for this study included three (3) young children under the age of eighteen. Themes generated from the interviews were constructed using thematic analysis. According to the study's findings, sexual grooming in incest cases entails a number of crucial processes. It entails strategies like (1) getting access, (2) building trust, (3) desensitization, and (4) maintaining confidentiality. All the victims were sexually groomed for more than a year. The need of continual prevention and protection initiatives in society to safeguard children from becoming victims of sexual crimes is discussed in this study. Psychoeducation programmes for the community and helping professions, sexual safety education for children at a young age, and rehabilitation of sexual offenders are among

the recommendations that should be considered. Future research focus suggestions are also discussed.

Keywords: incest, child sexual abuse, sexual grooming, sexual crime

PENGENALAN

Istilah antun seksual (*sexual grooming*) pertama kali dikemukakan oleh Anna Salter (1995) bagi menjelaskan kaedah digunakan pelaku seksual dalam memilih dan mengekalkan eksploitasi seks terhadap kanak-kanak. Istilah antun secara umum merujuk proses yang mana pelaku seksual memanipulasi kanak-kanak bagi tujuan eksploitasi seks selain melindungi rahsia (Wyre, 2000; Van Dam, 2001). Craven et al. (2006) pula mendefinisikan antun seksual sebagai satu proses individu mempersiapkan kanak-kanak, orang dewasa yang berdekatan dengan kanak-kanak dan persekitarannya bagi tujuan melakukan jenayah seksual. Proses ini turut melibatkan aspek mendapatkan akses ke atas kanak-kanak, mendapatkan keakuran dan mengekalkan kerahsiaan. Olson et al. (2007) pula mendefinisikan antun seksual kanak-kanak sebagai satu strategi komunikasi halus yang dilakukan oleh pelaku untuk menyediakan mangsa yang menjadi sasaran agar menerima kontak seksual. Inses (sumbang mahram) pula didefinisikan sebagai perhubungan seksual antara seorang lelaki dengan cucu perempuan, anak perempuan, kakak, adik perempuan atau ibunya atau antara seorang perempuan berusia 16 tahun atau lebih dengan datuknya lelakinya, bapa, abang, adik lelaki atau anak lelakinya dengan kerelaan atau keizinan kedua-dua belah pihak (Zuliza et al., 2001). Merujuk kepada perlembagaan negara Malaysia, pengertian sumbang mahram berdasarkan seksyen 376(a) adalah jika seorang lelaki atau perempuan melakukan persetubuhan dengan orang lain yang mana hubungan lelaki dan perempuan itu tidak dibenarkan, di bawah undang-undang, hukum agama, adat atau kebiasaan yang berkait bagi lelaki dan perempuan tersebut, untuk berkahwin dengan orang lain. Manakala undang-undang syariah berdasarkan Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah Persekutuan) 1997, (Akta 559) mendefinisikan sumbang mahram sebagai persetubuhan antara lelaki dan perempuan yang dilarang mengahwini satu sama lain di bawah hukum Syarak.

Di Malaysia, sebanyak 3, 272 kes inses dilaporkan bagi tahun 2006 hingga 2015 dengan purata lebih 200 kes dilaporkan setiap tahun. Selangor, Kelantan, Johor dan Kelantan mencatatkan bilangan kes tertinggi mengikut negeri (Women Crisis Center Penang). Mengikut kajian inses oleh Hadi (1998) di Semenanjung Malaysia, 54.9% kes melibatkan mangsa berusia di bawah 18 tahun iaitu seawal 11 tahun. Manakala, pelaku pula dalam lingkungan usia 18 hingga 65 tahun dengan majoriti berumur 35 tahun ke atas. Majoriti pelaku adalah bapa kandung (48.8%), bapa tiri (24.4%) diikuti bapa saudara, abang kandung, abang ipar dan datuk. Masyarakat cenderung beranggapan orang tidak dikenali lebih berbahaya dan paling mudah memanipulasi kanak-kanak bagi tujuan seks. Ini bertentangan dengan fakta kes seksual melibatkan kanak-kanak yang mana majoriti pelaku seksual adalah individu yang dikenali (Jacobs & Randhawa, 2013).

KAJIAN LITERATUR

McAlinden (2012) mengatakan tipologi antun seksual mempunyai tiga (3) elemen penting iaitu (1) konteks, (2) subjek, dan (3) mod. Konteks merujuk sama ada antun seksual berlaku dalam

keluarga (*intrafamilial*) atau luar keluarga (*extrafamilial*). Antun seksual luar keluarga berlaku apabila kanak-kanak dianiaya secara seksual oleh individu tidak dikenali. Antun seksual jenis ini lebih dikenali oleh masyarakat berbanding antun seksual dalam keluarga. Antun seksual luar keluarga boleh berlaku secara atas talian, bersemuka, dalam organisasi atau di jalanan. Sebaliknya, antun seksual dalam keluarga melibatkan penganiayaan seksual kanak-kanak yang dilakukan oleh ahli keluarga sendiri atau individu yang dikenali. Bagi konteks antun seksual dalam keluarga, bukan sahaja mangsa, malah ibu bapa/penjaga atau individu disekeliling mungkin turut menjadi mangsa manipulasi bagi mendapatkan akses kepada mangsa.

Subjek merujuk kepada individu yang menjadi sasaran iaitu sama ada kanak-kanak, keluarga, komuniti dan institusi. Kanak-kanak mungkin dimanipulasi dalam tempoh yang lama, bermula dengan berkenalan dengan mangsa dan seterusnya mengukuhkan hubungan secara eksklusif. Pelaku perlahan-lahan meningkatkan intimasi ke atas mangsa sehingga berlakunya kontak seksual (Salter, 1995; 2003). Ahli keluarga, komuniti dan organisasi penjagaan kanak-kanak juga mungkin menjadi mangsa manipulasi. Manipulasi ini perlu bagi memberi gambaran pelaku sebagai individu yang baik dan tidak merbahaya. Mod pula merujuk sama ada antun seksual dilakukan secara bersemuka atau dalam talian (*online grooming*). Antun seksual secara bersemuka lebih luas modus operandinya yang mana pelaku mengukuhkan hubungan bukan sahaja terhadap kanak-kanak, tetapi juga keluarga dan komuniti. Ini berbeza dengan antun seksual secara dalam talian yang mensasarkan kanak-kanak (mangsa) secara eksklusif melalui platform internet atau teknologi mobil. Antun seksual secara dalam talian mendapat banyak perhatian dari media massa dan masyarakat, namun antun seksual bersemuka sebenarnya lebih serius dan banyak berlaku (Gillespie, 2002a). Antun seksual jalanan merupakan satu kategori antun seksual yang agak baharu (McAllinden, 2012). Antun seksual jalanan melibatkan perbuatan eksploitasi seksual kanak-kanak oleh organisasi haram atau kumpulan gangster yang bermatlamat untuk mempergunakan kanak-kanak bagi tujuan pelacuran dan pornografi. Manakala antun seksual rakan sebaya melibatkan manipulasi rakan sebaya ke atas kanak-kanak atau remaja sebaya bagi tujuan eksploitasi seksual (McAllinden, 2012).

Proses antun seksual menggunakan rasa percaya untuk memperdaya mangsa, keluarga, komuniti dan organisasi. Bagi kes inses, pelaku telah berada dalam posisi yang dipercayai. Pelbagai helah digunakan bagi memperdaya mangsa dan individu disekeliling mereka. Kebanyakan pelaku seksual menggunakan teknik yang tidak agresif dan tidak ketara untuk mengeksploitasi kanak-kanak dan menormalkan hubungan seksual yang tidak normal (Sas & Cunningham, 1995). Ini meletakkan pelaku dalam posisi yang lebih mudah untuk memanipulasi persekitarannya bagi mengeksploitasi mangsa. Dalam erti kata lain, pelaku telah mempunyai hubungan yang kukuh dengan kanak-kanak. Pelaku hanya perlu memastikan kanak-kanak tidak mendedahkan jenayah seksual selepas ia berlaku (McAlinden, 2012). Terdapat tiga (3) jenis antun seksual yang dibincangkan dalam kajian lepas iaitu antun seksual pelaku, mangsa dan persekitaran (Craven et al., 2006).

Proses antun biasanya mengambil masa (Finkelhor, 1984; Davidson, 2004) dan mempunyai peringkat-peringkat tertentu (Winters & Jeglic, 2017) iaitu (1) memilih mangsa, (2) mendapatkan akses, (3) membina kepercayaan dan (4) disensitisasi mangsa. Tahap pertama iaitu memilih mangsa biasanya berasaskan penampilan dan daya tarikan, mudah diakses, atau karakteristik kanak-kanak yang dilihat sebagai sasaran yang mudah (Lanning, 2010; McAlinden, 2006; Mooney and Ost, 2013; Olson, Ellevold, and Rogers, 2007). Faktor lain seperti fizikal yang kecil, naif, kurang keyakinan diri, kebergantungan tinggi, kurang mendapat perhatian keluarga, keluarga yang bergantung kepada orang lain untuk menjaga anak dan

keluarga tidak stabil (berkonflik, bercerai dan penyalahgunaan dadah) (Elliot, Browne, Kilcoyne 1995; Conte et al., 1989; Elliott et al., 1995; Lang & Frenzel, 1988; Olson et al., 2007; Olson et al., 2007; Finkelhor, 1994; Olson et al., 2007)

Tahap kedua melibatkan akses kepada mangsa yang disasarkan, mengasingkan mangsa secara emosi dan fizikal dari orang sekeliling (Lanning, 2010; Olson et al., 2007). Bagi kes inces, hubungan dengan mangsa telah sedia wujud dan akses lebih mudah dalam persekitaran rumah. Akses ini dilakukan dalam pelbagai bentuk misalnya masuk ke bilik tidur mangsa secara sembunyi (Lang & Frenzel, 1988) di sekolah, tempat letak kereta, kolam renang, kedai, pusat membeli belah dan sebagainya (Elliot et al., 1995). Pelaku cuba berdamping dengan lebih kerap dengan mangsanya. Mooney dan Ost (2013) pula mengatakan tahap ini boleh berlaku dalam bentuk komunikasi awal untuk menjalinkan hubungan dengan mangsa.

Tahap ketiga ialah membina kepercayaan mangsa dan individu dipersekitarannya. Tahap ini dianggap penting yang mana pelaku membentuk kepercayaan, gambaran imej positif dan mendapat kerjasama dengan mangsa (Salter et al., 2003; Van Dam, 2001). Strategi yang digunakan seperti menjadi kawan kepada mangsa, belajar minat dan kesukaan mangsa, membantu mangsa, memberi hadiah, wang, perhatian, mahupun berkongsi rahsia (McAlinden, 2006). Strategi ini memberi gambaran kepada mangsa bahawa hubungan yang terjalin adalah eksklusif dan istimewa (Mooney & Ost, 2013). Pelaku turut memanipulasi persekitaran mangsa bagi memudahkannya mencapai tujuan. Kajian mendapati pelaku menasarkan mangsa dari keluarga ibu/bapa tunggal dan mangsa pengabaian. Mangsa mungkin mempunyai hubungan yang bermasalah dengan ibu bapa, rakan dan sekolah (Shannon, 2008; Whittle et al. 2013). Pelaku berusaha mempamerkan persona positif kepada individu di sekeliling mangsa seperti boleh dipercayai, prihatin dan mengambil berat. Ini bagi mendapatkan kepercayaan, penerimaan daripada ibu bapa, penjaga, dan guru sekolah; selain untuk meminimalkan risiko jenayah seksual mereka terdedah (Craven et al., 2006).

Tahap disensitisasi berlaku apabila pelaku beransur-ansur meningkatkan kontak fizikal bagi tujuan kontak seksual. Ia mungkin dimulakan seperti sentuhan tidak sengaja namun meningkat kepada sentuhan yang lebih intim dan berunsur seksual. Misalnya bermula dengan sentuhan di bahu, berpelukan, berenang, mengelap tubuh kanak-kanak, menonton pornografi atau urutan badan namun kemudian melarat kepada kontak seksual (Lanning, 2010; McAllinden, 2006), masuk ke bilik mangsa secara curi-curi, bergusti, menggunakan seks sebagai permainan (Lang & Frenzel, 1998), dan mengajak mangsa bercakap isu seksual (Berliner & Conte, 1990).

Bagi mengelak perbuatan pelaku daripada didedahkan oleh mangsa, pelaku biasanya menggunakan beberapa strategi tertentu. Pertama ialah dengan membina kepercayaan mangsa terhadap pelaku melalui perhatian dan penghargaan yang diberikan (Shannon, 2008). Pelaku juga mengasingkan mangsa daripada keluarga dan orang-orang sekeliling yang berperanan untuk melindungi mangsa (Craven et al., 2006). Ugutan dalam bentuk ancaman keselamatan, individu yang disayangi oleh mangsa juga digunakan bagi mengekalkan kerahsiaan. Dalam erti kata lain, strategi psikologi banyak digunakan untuk mendapatkan kepatuhan dan Kerjasama mangsa (Craven et al., 2006). Proses antun seksual mewujudkan hubungan yang tidak seimbang yang mana pelaku mendominasi dan mengawal hubungan. Ini menyebabkan mangsa rasa keliru, dalam penafian, merasa malu dan menyalahkan diri sendiri (Cossins, 2002).

Banyak kajian membuktikan penderaan seksual kanak-kanak memberi impak yang pelbagai ke atas mangsa seperti kesejahteraan mental, tingkah laku, interaksi sosial, pendidikan, kesihatan fizikal dan perkembangan otak (Cashmore & Schackel, 2013), symptoms pasca trauma (Canton-Cortes & Canton, 2010; O'Leary & Gould, 2009);

kemurungan (Fergusson et al., 2008; Nelson et al., 2002); penyalahgunaan dadah/bahan (Lynskey & Fergusson, 1997; O'Leary & Gould, 2009); putus asa, atribusi negatif, tingkah laku agresif, devian, kecelaruan pemakanan (Jonas, et al., 2011); kebimbangan (Banyard, Williams, & Siegel, 2001; Nelson, et al., 2002; Nen, 2012), masalah psikologi yang serius seperti skizofrenia, delusi, kecelaruan personaliti dan cubaan bunuh diri (Bendall, Jackson, Hulbert, & McGorry, 2011; Lataster et al., 2006; Wurr & Partridge, 1996; Dube, Anda, & Whitefield, 2005; Fergusson et al., 2008; Molnar, Berkman & Buka, 2001). Kajian spesifik ke atas kanak-kanak mangsa inses mendapati sebanyak 72.1 peratus mangsa mengalami masalah mental. Malah, didapati bahawa semakin rapat hubungan mangsa dan pelaku, semakin tinggi risiko mangsa mengalami kecelaruan psikiatri (Ibiloglu, Ath, Oto & Ozkan, 2018). Mangsa yang didera secara seksual oleh ahli keluarga lebih cenderung mengalami pelbagai masalah kecelaruan mental seperti kecelaruan personaliti, PTSD, hilang memori, kemurungan, idea bunuh diri, mencederakan diri, halusinasi serta kemahiran sosial dan kognitif yang rendah (Taner & Gokler, 2004).

METODOLOGI

Kajian ini menggunakan pendekatan kajian kes. Fokus kajian terarah untuk meneroka bagaimana proses antun seksual melibatkan kanak-kanak mangsa inses. Kajian ini menggunakan tiga (3) orang remaja yang pernah menjadi mangsa inses. Pensampelan bertujuan digunakan untuk memilih peserta kajian. Tempoh masa menjadi mangsa inses adalah melebihi setahun. Umur peserta kajian ialah 15 hingga 17 tahun. Temubual separa berstruktur digunakan untuk mengumpul data daripada peserta kajian. Soalan memfokus kepada interaksi awal dengan pelaku, tahap interaksi seksual, pendedahan mangsa dan juga respons ahli keluarga. Bagi artikel ini, fokus perbincangan hanya kepada proses antun sahaja. Temubual dijalankan di dalam pusat perlindungan, di bilik yang khusus dan privasi. Kesemua peserta kajian ini ditemubual oleh pengkaji sendiri. Hasil data yang diperolehi daripada temubual dianalisis menggunakan kaedah analisis tematik berpandukan saranan oleh Braun dan Clarke (2006) melibatkan enam (6) tahap utama iaitu: (1) mengenali data; (2) membentuk kod-kod awal; (3) membina tema; (4) meninjau tema-tema; (5) mendefinisi tema; dan (6) menulis laporan.

HASIL KAJIAN

Profil Peserta Kajian

i) Suraya

Suraya berusia 17 tahun dan merupakan anak ketiga daripada 5 orang adik beradik yang semuanya perempuan. Dua kakak Suraya telah berkahwin manakala dua lagi adik beliau masih kecil, masing-masing berusia 4 dan 3 tahun. Suraya mula menjadi mangsa inses sejak berusia 13 tahun dan berlarutan sehingga ke usia 15 tahun. Rahsia perlakuan ayah kandung Suraya hanya diketahui selepas hampir 3 tahun. Suraya membuat sendiri laporan perlakuan ayah kandung kepada pihak polis selepas mendapat sokongan daripada keluarga angkat yang mengetahui kejadian tersebut. Terdapat beberapa individu di sekeliling Suraya yang mengesyaki sesuatu berlaku ke atasnya sebelum pendedahan dibuat, iaitu adik beliau sendiri dan abang angkat, namun tidak mempunyai bukti kukuh.

ii) **Husna**

Husna berusia 17 tahun dan mempunyai dua adik beradik. Ibu bapa Husna telah berpisah ketika beliau berusia 2 tahun. Husna tinggal bersama ayah selepas ibu bapa berpisah sebelum ayahnya meninggal ketika beliau berusia 8 tahun. Pernah tinggal di rumah anak yatim, tinggal bersama nenek, sebelum berpindah randah dari rumah ke rumah adik beradik arwah ayahnya. Husna pernah cuba mendedahkan perlakuan bapa saudara kepada ibu saudara (isteri pelaku) dan teman lelaki, namun berkesudahan Husna tidak dipercayai, dilabel berbohong dan mereka-reka cerita yang tidak benar. Husna kemudian mendedahkan perlakuan bapa saudara kepada dua kakak angkatnya. Mereka yang mencadangkan agar laporan polis dibuat ke atas bapa saudara.

iii) **Baidura**

Baidura berusia 15 tahun dan mempunyai empat orang adik beradik iaitu seorang abang tiri, abang kandung dan adik kandung lelaki. Baidura dan adik beradiknya merupakan anak hasil perkahwinan kedua ibu dengan warga Pakistan. Namun begitu, ibu telah berpisah dengan ayah. Baidura mendedahkan perlakuan abangnya ketika berada di rumah perlindungan bagi kes kesalahan yang lain. Pada mulanya pemilik rumah perlindungan mengesyaki Baidura menjalinkan hubungan seks bawah umur dengan teman lelaki. Namun, semasa di balai polis, Baidura menceritakan kepada pegawai penyiasat perkara sebenar yang berlaku.

Jadual 1 berikut merupakan ringkasan profil peserta kajian seperti bangsa, umur, usia mula menjadi mangsa inses, hubungan dengan pelaku, bilangan adik-beradik dan hubungan kekeluargaan.

Jadual 1: Profil Peserta Kajian

Peserta kajian (nama samaran)	Bangsa	Umur (tahun)	Umur mula menjadi mangsa inses (tahun)	Tempoh menjadi mangsa (tahun)	Hubungan dengan pelaku	Bilangan adik-beradik
Suraya	Melayu	17	13	2	Ayah kandung	5
Husna	Melayu	17	14	1	Bapa saudara	2
Baidura	Melayu	15	12	2	Abang kandung	4

Merancang Akses kepada Mangsa

Dalam kes inses, akses kepada mangsa sentiasa terbuka luas. Misalnya, pelaku menyelinap masuk ke bilik tidur mangsa dan/atau mengambil kesempatan ketika mangsa tidur di ruang tamu. Kesemua insiden berlaku di rumah mangsa sendiri ketika ahli keluarga yang lain ada di rumah. Dalam kes Suraya, pelaku merancang supaya Suraya tidur berasingan daripada adik-beradik yang lain iaitu menegah adik untuk tidur bersama mangsa, *“kadang-kadang saya ajak adik saya [tidur bersama]. Tapi dia macam panggil adik saya suruh tidur luar, tidur dalam bilik dia,”* memberi alasan supaya pintu bilik tidak dikunci, *“kadang-kadang saya kunci pintu. Dia bagi alasan, jangan kunci nanti adik nak masuk bilik,”* atau mengetuk bilik mangsa, *“kadang-kadang bila orang dah tidur saya kunci lepas tu dia ketuk suruh bukak.”* Baidura mengalami pengalaman yang serupa dengan Suraya. Manakala Husna pula dicabul ketika sedang lena tidur di ruang tamu, *“lepas tengok cerita saya tertidur di kerusi. Kaki saya*

menghadap dia. Saya tersedar masa tu tangan dia dah kat dalam seluar saya dah. Saya terkejut terus lari masuk bilik". Dalam insiden berasingan, pelaku menyelinap masuk ke bilik tidur ketika Husna sedang tidur nyenyak, *"Saya dah kunci pintu, saya tak sedar pun dia masuk. Masa tu tangan dia dah kat bawah dah, masa tu berlaku sedikit pergelutan...banyak sebenarnya [pergelutan]."*

Membina Kepercayaan

Sebelum kejadian inses berlaku, ketiga-tiga mangsa mempunyai tanggapan dan imej positif terhadap pelaku. Suraya misalnya, menganggap pelaku sebagai ayah yang baik, bertanggungjawab terhadap keluarga dan bersifat pembimbing walaupun sedikit tegas, *"dia utamakan belajar pada anak-anak. Kalau tak belajar, dia mesti marah. Kadang-kadang dia borak fasal family, duduk dengan adik-adik cakap-cakap, kadang-kadang bagi nasihat kat kitaorang."* Begitu juga, Husna mempunyai gambaran positif terhadap bapa saudaranya. Beliau menggambarkan pelaku sebagai seorang yang terbuka, tidak pernah berkasar dan menganggap Husna seperti adik sendiri, *"pak usu orangnya sporting. Dia layan saya macam adik-adik. Dia sanggup datang dari jauh semata-mata melawat saya. Saya rasa macam terharulah."* Setiap kehendak Husna akan sedaya upaya ditunaikan. Pelaku sanggup bersusah payah memenuhi kehendak Husna sehingga Husna merasa dirinya istimewa dan dihargai, *"apa saya anak semua dia bagi, dia memang baiklah. Tak pernah marah atau pukul saya."* Seperti Suraya dan Husna, perhubungan Baidura dengan pelaku (abang kandung) adalah sangat baik. Baidura menyifatkan pelaku seorang yang sangat baik dan boleh dipercayai serta mereka mempunyai hubungan yang sangat rapat. Atas dasar usia yang tidak jauh berbeza, Baidura dan pelaku mudah bergaul dan banyak berkongsi cerita seperti rakan baik, *"waktu saya darjah satu hingga enam, okay, rapat sangat. Kitaorang kongsi banyak benda bersama, kita sekolah rendah sama, jadi memang apa-apa saya cari dia, dia cari saya."*

Membiasakan Mangsa dengan Tingkah-Laku Berunsur Seksual

Proses disensitisasi berlaku dalam ketiga-tiga kes ini. Suraya mengatakan tingkah laku pelaku (ayah) bermula dengan bermanja dengannya melalui sentuhan yang pada anggapannya sebagai sentuhan biasa seorang anak kepada ayah, *"masa tu form one-lah. Ayah mula pegang-pegang saya, saya peliklah juga, tanya, kenapa ayah ni? Tapi saya buat bodoh jelah. Mungkin saja-saja sentuh macam tu, saya kan anak dia."* Namun, sentuhan tersebut berlaku berulang kali sehingga menimbulkan perasaan curiga dan kekeliruan dalam dirinya, *"tapi makin lama, sejak pindah ke rumah teres, sejak itulah ayah makin kerap buat benda bila malam-malam dia pujuk nak buat benda tu [seks]."* Begitu juga dengan Husna. Pelaku (bapa saudara) bertindak secara bersahaja bermula dengan bercakap tentang topik seks misalnya meminta Husna menukar cadar katilnya kerana dipenuhi air mani kesan hubungan seks dengan isterinya, *"dia pernah mintak saya tukarkan cadar katil dialah. Siap cakap lagi, kau tau tak cadar ni penuh dengan air mani aku. Semalam aku main dengan mak usu."* Pelaku juga berani melakukan aksi berahi di hadapan Husna atau dengan sengaja mengeluarkan suara yang kuat ketika melakukan hubungan seks sehingga didengari oleh Husna, *"selalu buat benda tu [aksi berunsur seks] di depan saya. Kalau tak depan-depan, mesti dengar suara diaorang menjerit [hubungan seksual]. Dialah yang paling kuat menjerit, siap panggil nama saya, kakak, aduh! Malu saya."* Ini diikuti dengan tindakan pelaku mengambil video Husna sedang mandi, *"dia pernah ambil*

video curi saya tengah mandi. Saya tak tahu macam mana saya boleh tak perasan. Saya tahu tu sebab dia peril-perli saya cakap seksi jugak kau mandi kakak ye. Aku Nampak semua dah.”

Kemuncaknya ialah pelaku mengajak Husna menonton filem lucu yang berkesudahan dengan melakukan hubungan seks, *“ni last sebelum dia berani sentuh saya. Malam tu dia ajak tengok porno. Saya layan ajelah tapi tak tengok sangat pun. Masa tu mak usu dah tidur dah. Masa itulah dia mula meraba saya.”* Bagi Baidura pula, tingkah laku pelaku (abang) bermula dengan mereka bermain pondok-pondok di dalam bilik apabila pelaku kemudiannya meminta adik mereka keluar dari bilik dan meninggalkan pelaku dan Baidura berduaan. Pelaku berterusan memujuk Baidura supaya dapat menyentuh tubuhnya, *“Saya pelik, lepas tu abang pegang macam ni [menunjukkan cara pelaku menyentuh bahunya]. Saya takut. Saya cakaplah kenapa abang ni? Gatal sangat? Lepas tu dia cakap, bolehlah Baidura. Dia nak pegang [buah dada]. Saya tak nak bagi tau, saya dah nangis, saya terus lari.”*

Ugutan agar Mangsa Patuh Kehendak Seks

Peranan ugutan dilihat penting sebagai cara pelaku memaksa mangsa akur terhadap kehendak seks mereka. Ugutan dibuat kerana mangsa menolak ajakan seks pelaku. Bagi mengatasi penolakan tersebut, pelaku membuat ugutan untuk mengancam samada nyawa/keselamatan individu yang disayangi mangsa dan/atau mengugut keselamatan nyawa mangsa sendiri. Sebagai contoh, apabila Baidura kerap menolak ajakan hubungan seks, pujukan berubah menjadi ugutan, *“mula-mula pujuk, cakap baik-baik, tapi saya tolak, tak nak. Lama-lama dia paksa lepas tu dia ugut. Dia kata tolonglah, kalau kau nak adik selamat, kena kena bagi aku [seks].”* Pengalaman sama turut dialami oleh Husna yang dipaksa dan diugut demi menundukkan beliau dengan kehendak seks pelaku, *“dia ugut, kalau kau melawan kau mampus. Dia paksa saya malam tu lagi. Dia cuba nak masukkan [zakar], tapi tak berjaya sebab saya tendang dia.”* Dapatan kajian mendapati hanya Suraya sahaja yang tidak menerima ugutan langsung daripada pelaku.

Ugutan untuk Menjaga Rahsia

Selain menggunakan ugutan bagi mendapatkan persetujuan mangsa untuk seks, pelaku dalam kajian ini juga didapati menggunakan ugutan untuk memastikan rahsia jenayah seksual mereka tidak terdedah. Misalnya, Suraya menerima ugutan langsung daripada pelaku sebagai cara untuk menutup mulutnya. Walaupun ancaman tidak dinyatakan secara spesifik, ia sudah cukup membuatkan Suraya merasa takut, *“Ayah pun ada juga ugut. Setiap kali selepas dia buat [seks], dia selalu cakap dia akan buat sesuatu kalau saya bagi tahu orang lain. Saya takut.”* Begitu juga Husna yang berhadapan dengan pelaku yang mengugut untuk mengancam hubungan Husna dengan kekasihnya sekiranya rahsia perbuatannya terdedah kepada orang lain, *“Kau ingat aku tahu apa kau buat dengan Roy. Aku tak kacau hidup kau, kau tak payah kacau hidup aku.”* Baidura juga mengalami nasib yang sama apabila diugut jika berani mendedahkan jenayah seksual pelaku. Pelaku mengancam untuk membunuh adik Baidura sekiranya beliau berani mendedahkan perbuatan pelaku kepada ibu, *“dia ugut, kalau saya cakap kat ibu, dia akan bunuh adik. Semuanya pasal adik.”*

Berpura-pura Baik untuk Menjaga Rahsia

Pelaku mencipta persona yang berbeza apabila berhadapan dengan mangsa dan dengan orang lain di sekeliling mangsa. Untuk memastikan kesalahan yang dilakukan tidak terdedah, pelaku berpura-pura segalanya normal dan tiada apa-apa yang buruk telah berlaku. Ini menyebabkan individu di persekitaran mangsa gagal mengesyaki sesuatu yang buruk sedang/telah berlaku. Pelaku juga berlagak normal seperti tiada kesalahan besar dilakukan. Suraya misalnya melaporkan bahawa pelaku (ayah) bertindak normal seperti tiada apa-apa terjadi. Keadaan ini menimbulkan kebimbangan bahawa dirinya mungkin tidak akan dipercayai jika mendedahkan apa yang berlaku kerana segalanya kelihatan normal sahaja, *“saya takut nak bagi tahu orang sebaba saya bimbang orang tak percayakan saya. Yelah ayah buat macam tak ada apa-apa berlaku. Saya jer beria.”* Beliau takut pendedahannya hanya akan menyebabkan dirinya dilabel sebagai mereka-reka cerita yang tidak benar, *“saya takut orang tuduh saya buat-buat cerita.”* Begitu juga dengan Husna yang mana pelaku berlagak seperti bapa saudara yang mengambil berat kebajikan anak saudaranya. Segala kehendak Husna dipenuhi, *“depan mak usu, dia bergurau macam biasa jer, beli apa yang saya nak.”* Baidura pula mengatakan bahawa sukar untuk beliau mendedahkan salah laku pelaku kerana imej yang ditampilkan oleh pelaku adalah sangat berlawanan dengan realiti sebenar, *“saya takut takde orang percaya sebab dia kat luar baik.”*

Mencipta Imej yang Negatif terhadap Mangsa

Dalam kajian ini, ada pelaku yang bertindak lebih jauh bagi memastikan jenayah seksualnya diragui atau sukar dipercayai jika didedahkan oleh mangsa. Apa yang dilakukan oleh pelaku ini ialah dengan mencipta tanggapan negatif individu sekeliling terhadap mangsa. Perbuatan ini secara langsung menyebabkan kredibiliti mangsa dipersoalkan. Husna, misalnya menyatakan bahawa pernah beberapa kali rahsia pelaku hampir terbongkar. Pelaku dengan mudah memutar belitkan cerita dan berpura-pura sedang bergaduh dengan Husna. Pelaku tidak bertegur sapa dengan Husna selama beberapa hari. Ironinya, pelaku pada masa yang sama tetap melakukan seks dengan mangsa seperti yang diceritakan oleh Husna, *“konon dia bergaduhlah dengan saya tapi malam-malam dia buat juga.”* Dalam insiden lain, isteri pelaku (ibu saudara) Husna terbaca diari beliau yang mengatakan bahawa pelaku (bapa saudara) seorang yang jahat. Husna menceritakan kepada ibu saudaranya apa yang terjadi. Namun, berlaku pergaduhan besar di antara pelaku dan isterinya. Pelaku memutar belit cerita dengan menuduh Husna membuat tuduhan palsu dan tidak berasas. Ibu saudara akhirnya menyebelahi pelaku dan mengatakan tidak akan lagi dipercayai kata-kata mangsa, *“Saya bagi tahu mak usu malam itu, gaduh besar malam tu, tapi dia [pelaku] berlakon cakap sampai hati kau tuduh aku macam ni. Pandailah (berlakon) sampai mak usu cakap aku takkan pernah percaya laki aku buat kat Husna.”* Pelaku turut bertanggungjawab menyebabkan berlakunya konflik mangsa dengan ahli keluarga yang lain. Situasi ini menyukarkan keadaan mangsa untuk tampil mendedahkan perbuatan jenayah pelaku kerana tidak mempunyai sokongan sosial yang baik dengan ahli keluarga lain kecuali pelaku, *“saya takde siapa-sapa dah, mak lang saya dah tak mengaku saya anak saudara dia lagi, mak cik lain semua dah buang saya. Saya ada mak usu sahaja.”*

PERBINCANGAN

Masyarakat sering dimomokkan dengan tanggapan bahawa orang tidak dikenali lebih merbahaya. Namun, kajian menunjukkan jenayah seksual melibatkan ahli keluarga sebenarnya jauh lebih serius dan kerap berlaku berbanding jenayah seksual oleh individu tidak dikenali (McAliden, 2012; Craven, Brown & Gilchrist, 2006). Akses dan hubungan yang telah sedia ada memberi ruang dan peluang yang luas kepada pelaku untuk memanipulasi dan mengeksploitasi kanak-kanak secara seksual. Bagi kes inses, akses adalah elemen pertama yang menjadi fokus pelaku. Dapatan kajian ini bersamaan dengan kajian oleh Frenzel (1998) yang mengatakan bahawa peluang akses telah sedia ada menjadikan pelaku boleh pergi lebih jauh untuk mendekati mangsa seperti masuk ke bilik yang merupakan ruang privasi individu. Kesemua mangsa dalam kajian ini telah sedia ada mempunyai hubungan yang baik serta mempunyai tahap kepercayaan yang tinggi terhadap pelaku. Terdapat usaha membentuk satu hubungan atas dasar kepercayaan dan kerjasama (Salter et al., 2003; Van Dam, 2001; McAlinden, 2006; Mooney & Ost, 2013). Kepercayaan dibina dengan perbuatan dan tingkah laku yang menunjukkan sikap prihatin, mengambil berat dan memberi perhatian. Mangsa dalam kajian ini mendapat perhatian istimewa dalam bentuk ganjaran hadiah dan sikap mengambil berat terhadap mangsa.

Mengikut Tranner & Brake (2013) terdapat dua jenis strategi menangani penolakan iaitu secara (1) memberi rasional kepada tingkah laku dan (2) disensitisasi. Disensitisasi wujud dalam ketiga-tiga kes ini. Proses disensitisasi bermula dengan tingkah laku atau kata-kata biasa namun secara perlahan-lahan akan meningkat kepada kontak seksual yang lebih serius. Proses ini boleh mendatangkan kekeliruan kepada mangsa kerana tiada petunjuk jelas untuk membezakan tingkah laku tersebut sebagai biasa atau abnormal (Winters & Jeglic, 2017). Dalam kajian ini, mangsa dengan jelas menyatakan tindakan pelaku pada peringkat awal mencetuskan rasa kekeliruan dan sukar membezakan di antara sentuhan kasih sayang atau seksual.

Dapatan kajian ini juga jelas menunjukkan pelaku menggunakan pelbagai strategi untuk memastikan rahsia perbuatan mereka tidak terdedah selain mengekalkan tahap kepatuhan mangsa. Ketiga-tiga mangsa dalam kajian ini menerima ugutan daripada pelaku. Ugutan ini disasarkan kepada diri mangsa dan juga individu yang disayangi atau penting dalam kehidupan mangsa. Ugutan kerap digunakan oleh pelaku untuk memastikan mangsa terus terperangkap di dalam hubungan yang telah dibentuk selain mengekalkan kerahsiaan (Tanner & Brake, 2013). Kerahsiaan juga dikawal dengan bertingkah-laku normal. Ini bersamaan dengan kajian Tener (2018) yang mendapati bahawa taktik mengekalkan kerahsiaan yang digunakan oleh pelaku inses ialah mempamerkan tingkah laku normal di mata umum, mempunyai multi persona, *reframing*, menghilangkan bukti kesalahan selepas didedahkan, dan membuat monumen. Antun diri pelaku wujud dalam kajian ini, yang mana semua pelaku menunjukkan tingkah laku baik di hadapan individu lain sekeliling mangsa. Ini menyebabkan mangsa bimbang pendedahan yang dibuat ke atas pelaku tidak akan dipercayai dan diragui kebenarannya. Antun diri dalam bentuk penafian perbuatan yang dilakukan ke atas mangsa juga wujud, misalnya dalam kes Husna. Rahsia perbuatan pelaku hampir terbongkar namun pelaku menafikan sekeras-kerasnya tuduhan tersebut dan menuduh mangsa mereka-reka cerita. Strategi lain yang digunakan oleh pelaku dalam kajian ini ialah dengan mengasingkan mangsa daripada individu-individu lain yang boleh melindungi mangsa. Kajian lepas turut menyatakan bahawa pelaku turut mengasingkan mangsa daripada orang dewasa lain di sekeliling yang boleh melindungi mangsa (Craven et al., 2006). Mangsa dilabel sebagai remaja bermasalah dan tidak boleh

dipercayai. Akibatnya, mangsa merasa terasing, tidak dipercayai dan hanya pelaku yang mengambil berat tentang dirinya. Ini mewujudkan rasa kebergantungan tinggi dan berterusan mangsa terhadap pelaku, selain mengurangkan motivasi mangsa untuk melakukan pendedahan. Ini bersamaan dengan kajian oleh Cederborg et al. (2007) yang mana kanak-kanak menolak untuk melakukan pendedahan kerana perasaan takut, rasa bertanggungjawab, rasa bersalah dan malu.

Berdasarkan hasil kajian ini, beberapa cadangan berikut dikemukakan bagi mencegah dan melindungi kanak-kanak daripada terus menjadi mangsa eksploitasi seks khususnya inses:

- i. Meningkatkan program psikopendidikan dan kesedaran untuk masyarakat yang merangkumi topik seperti fakta berkaitan jenayah seksual, prevalen jenayah seksual kanak-kanak, cara mengenalpasti mangsa dan pelaku berisiko, konfrantasi dan pencegahan.
- ii. Mencabar stigma dan mitos yang tidak tepat mengenai jenayah seksual melibatkan kanak-kanak. Mencabar stigma dan salah tanggapan penting kerana ia memberi kekuatan kepada mangsa untuk mendedahkan salah laku seterusnya mendapatkan bantuan diperlukan.
- iii. Kepentingan pendedahan tentang risiko jenayah seksual kepada kanak-kanak sejak dari usia muda. Ini bagi memperkasakan kanak-kanak untuk lebih mampu menjaga kehormatan diri, mengenalpasti sentuhan selamat dan berani berkata tidak terhadap ajakan seksual.
- iv. Memberi kesedaran dan latihan berterusan kepada professional yang terlibat secara langsung dengan kanak-kanak seperti guru sekolah, kaunselor, polis, professional perundangan tentang jenayah seksual kanak-kanak. Kesedaran dan Latihan yang boleh ditekankan ialah seperti mengenalpasti eksploitasi seksual, proses antun seksual, jenis antun seksual dan impak eksploitasi seksual terhadap kanak-kanak. Professional seperti guru dan kaunselor sekolah sering menjadi tempat untuk kanak-kanak mendedahkan jenayah seksual ke atas mereka. Dengan adanya pendedahan dan kemahiran, professional ini bukan sahaja mampu mencegah jenayah seksual daripada berlaku tetapi juga melindungi kanak-kanak sekiranya diperlukan.
- v. Pencegahan juga perlu melibatkan pesalah/pelaku khususnya pesalah kali pertama. Penglibatan pelaku berisiko dalam program pencegahan melalui model intervensi bagi mencegah pelaku/pesalah melakukan kesalahan berulang/lebih serius. Fokus model pencegahan pelaku perlu direkabentuk dengan objektif untuk menghentikan atau meminimalkan tingkah laku seksual berisiko seperti pencegahan relaps dan rawatan tingkah laku seksual abnormal.

LIMITASI KAJIAN

Kajian ini mempunyai beberapa limitasi yang khusus. Pertama, tiada perbezaan spesifik dilakukan dalam pemilihan peserta kajian dalam kajian. Kajian ini menggabungkan inses tanpa mengambil kira faktor hubungan pelaku dengan mangsa. Sekiranya, kajian menumpukan kepada spesifik hubungan pelaku dengan mangsa, proses dan impak inses dapat dijelaskan dengan lebih baik. Bagaimanapun, keadaan ini berlaku disebabkan oleh kesukaran mendapat peserta kajian yang mencukupi. Bilangan peserta kajian yang kecil ini juga mungkin menghadkan dapatan kajian data yang mungkin lebih terperinci dan mendalam dengan bilangan peserta kajian yang lebih besar. Namun, kajian ini pada asasnya telah mencapai

objektif dalam menghuraikan secara am proses antun seksual melibatkan kanak-kanak mangsa inses.

KESIMPULAN

Kajian ini memberi gambaran bahawa kanak-kanak dan orang dewasa naif dalam memahami tingkah laku jenayah seksual yang menasaskan kanak-kanak. Pentingnya pendidikan seksual dan kesihatan reproduktif diberikan kepada anak-anak di awal usia bagi membantu mereka melindungi kehormatan dan peka tingkah laku menyeleweng orang dewasa. Ibu bapa juga perlu dididik untuk mengenali tingkah laku penjenayah seksual bagi mengelak anak-anak menjadi mangsa eksploitasi seks yang mudah. Individu dewasa perlu bertindak proaktif dan sensitif sekiranya menerima aduan daripada kanak-kanak tentang tingkah laku orang dewasa yang membuat mereka tidak selesa. Keprihatinan orang dewasa dapat melindungi kanak-kanak daripada terus menjadi mangsa. Sesungguhnya masih banyak yang perlu dikaji khususnya berkaitan antun seksual dalam jenayah seksual melibatkan kanak-kanak. Adalah dicadangkan untuk kajian akan datang mempertimbangkan pemilihan saiz peserta kajian yang lebih besar, serta memberi fokus kepada jenis inses yang berlaku (contoh adik beradik, ayah kandung, bapa saudara, datuk) untuk mendapatkan data yang lebih terperinci dan tepat. Penyelidik juga mungkin boleh mempertimbangkan kajian antun seksual bagi kes yang melibatkan institusi, pusat jagaan dan dalam talian. Kajian terhadap antun seksual kanak-kanak di Malaysia pada dasarnya masih terhad dan ini seharusnya dilihat sebagai peluang besar bagi penyelidikan berbanding sebagai satu kekurangan.

RUJUKAN

- Akta 559. *Akta Kesalahan Jenayah Syariah* (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1997.
- Abdul Hadi Zakaria. (1998). *Haman Makan Anak: Inses di Semenanjung Malaysia*. Kuala Lumpur: Yayasan Pencegahan Jenayah Malaysia.
- Banyard, V. L., Williams, L. M., & Siegel, J. A. (2001). The long-term health consequences of child sexual abuse: An exploratory study of the impact of multiple traumas in a sample of women. *Journal of Traumatic Stress, 14*(4), 697–715.
- Bendall, S., Jackson, H. J., Hulbert, C. A., & McGorry, P. D. (2011). Childhood trauma and psychosis: An overview of the evidence and directions for clinical interventions. *Family Matters, 89*, 53–60.
- Berliner, L. & Conte. J. R. (1990). The Process of Victimization: The Victims' Perspective. *Child Abuse & Neglect, 14*(1), 29–40.
- Canton-Cortes, D., & Canton, J. (2010). Coping with child sexual abuse among college students and post-traumatic stress disorder: The role of continuity of abuse and relationship with the perpetrator. *Child Abuse & Neglect, 34*(7), 496–506.
- Cashmore, J., & Schackel, R. (2013). *The long-term effects of child sexual abuse*. Retrieved on Jan 22, 2018 from <https://aifs.gov.au/cfca/publications/long-term-effects-child-sexual-abuse>.
- Cederborg, A., Lam, M. E., & Laurell, O. (2007). *Delay of disclosure, minimization, and denial of abuse when the evidence is unambiguous: A multivictim case*. In Pipe, M.; Lamb, M.; Orbach, Y. & Cederborg, A. (Eds.): *Child Sexual Abuse- Disclosure, Delay and Denial*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

- Conte, Jon R., Steven Wolf, & Tim Smith. (1989). What Sexual Offenders Tell Us About Prevention Strategies. *Child Abuse & Neglect, 13*(2), 293–301.
- Craven, S., Brown S. & Gilchrist, E. (2006). Sexual grooming of children: Review of the literature and theoretical considerations. *Journal of Sexual Aggression, 12*, 287-299.
- Dube, S., Anda, R., Whitefield, C., Brown, D. W., Felitti, V. J., Dong, M., & Giles, W. H. (2005). Long-term consequences of childhood sexual abuse by gender of victim. *American Journal of Preventive Medicine, 28*(5), 430–438.
- Elliot, M., Browne, K., & Kilcoyne, J. (1995). Child sexual abuse prevention: What offenders tell us. *Child Abuse and Neglect, 19*(5), 579–594.
- Fergusson, D. M., Boden, J. M., & Horwood, L. J. (2008). Exposure to childhood sexual and physical abuse and adjustment in early adulthood. *Child Abuse & Neglect, 32*, 607–619.
- Gillespie, A. (2002). Child protection on the internet: Challenges for criminal law. *Child and Family Law Quarterly, 14*(4), 411– 425.
- Goodman-Brown, T. B., Edelstein, R. S., Goodman, G. S., Jones, D. P. H., & Gordon, D. S. (2003). Why children tell: A model of children’s disclosure of sexual abuse. *Child Abuse & Neglect, 27*(5), 525–540.
- Hershkowitz, I.; Lanes, O. & Lamb, M.E. (2007). Exploring the disclosure of child sexual abuse with alleged victims and their parents. *Child Abuse and Neglect, 31*, 111-123.
- İbiloğlu, A. O., Atlı, A., Oto, R., & Özkan, M. (2018). Multifaceted glance on childhood sexual abuse and incest. *Current Approaches in Psychiatry, 10*(1), 84–98.
- Jonas, S., Bebbington, S., McManus, S., Meltzer, H., Jenkins, R. & Kuipers, E. (2011). Sexual abuse and psychiatric disorder in England: Results from the 2007 Adult Psychiatric Morbidity Survey. *Psychological Medicine, 41*(4), 709–719.
- Lang, R. A. & Frenzel, R R. (1988). How Sex Offenders Lure Children. *Annals of Sex Research, 1*(2), 303–317.
- Lanning, Kenneth V. (2010). *Child Molesters: A Behavioral Analysis for Professional Investigating the Sexual Exploitation of Children*. National Center for Missing and Exploited Children (5th ed.).
- Lataster, T., Van Os, J., Drukker, M., Henquet, C., Feron, F., Gunther, N., & Myin-Germeys, I. (2006). Childhood victimisation and developmental expression of non-clinical delusional ideation and hallucinatory experiences: Victimization and non-clinical Psychotic experiences. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 41*(6), 423–428
- Lynskey, M. T., & Fergusson, D. M. (1997). Factors protecting against the development of adjustment difficulties in young adults exposed to childhood sexual abuse. *Child Abuse & Neglect, 21*(12), 1177–1190.
- McAlinden, A. M. (2006). Setting ‘em up’: Personal, Familial and Institutional Grooming in the Sexual Abuse of Children. *Social & Legal Studies, 15*(3), 339–362.
- McAlinden, A. M. (2012). *Grooming and the sexual abuse of children: Institutional, internet and familial dimensions*. United Kingdom: Oxford University Press.
- Molnar, B. E., Berkman, L. F., & Buka, S. L. (2001). Psychopathology, childhood sexual abuse and other childhood adversities: Relative links to subsequent suicidal behaviour in the US. *Psychological Medicine, 31*(6), 965–977.
- Mooney, J. L., & Suzanne, O. (2013). Group Localised Grooming: What Is It and What Challenges Does It Pose for Society and Law? *Child and Family Law Quarterly, 25*(4):1–20.

- Nelson, E. C., Heath, A. C., Madden, P. A., Cooper, M. L., Dinwiddie, S. H. & Bucholz, K. K. (2002). Association between self-reported childhood sexual abuse and adverse psychosocial outcomes: Results from a twin study. *Archives of General Psychiatry*, 59(2): 139–45.
- Nen, S. (2012). Kajian kes inses bapa-anak perempuan: Memahami pengalaman dari perspektif mangsa. *e-BANGI: Jurnal Sains Sosial dan Kemanusiaan*, 7(1, spe), 46-58.
- O’Leary, P., & Gould, N. (2009). Men who were sexually abused in childhood and subsequent suicidal ideation: Community comparison, explanations and practice implications. *British Journal of Social Work*, 39(5): 950–968.
- Olson, L. N., Daggs, J. L., Ellevold, B. L., & Rogers, T. K. K. (2007). Entrapping the innocent: Toward a theory of child sexual predators’ luring communication. *Communication Theory*, 17(3), 231–251.
- Randhawa, T., & Jacobs, S. (2013). *Child grooming offending all the way through from the start: Exploring the call for law reform*. Report prepared for Child Wise. Retrieved on March 3, 2020 from <http://www.childwise.org.au>.
- Salter, A. (1995). *Transforming Trauma: A Guide to Understanding and Treating Adult Survivors of Child Sexual Abuse*. Newbury Park, California: Sage.
- Salter, D., McMillan, D., Richards, M., Talbot, T., Hodges, J., & Bentovim, A. (2003). Development of sexually abusive behaviour in sexually victimised males: A longitudinal study. *Lancet*, 361(9356), 471–476.
- Sas, L.D. & Cunningham, A. H. (1995). *Tipping the Balance to Tell the Secret: The Public Discovery of Child Sexual Abuse*. London and Ontario: London Family Court Clinic.
- Shannon, D. (2008). Online sexual grooming in Sweden – online and offline sex offenses against children as described in Swedish police data. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 9, 160–180. doi:10.1080/14043850802450120
- Tanner, J., & Brake, S. (2013). *Exploring sex offender grooming*. Retrieved on March 3, 2020 from www.kbsolutions.com.
- Taner, Y., & Gökler B. (2004). Child abuse and neglect: Psychiatric aspects. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35, 82–86.
- Tener, D. (2018). The secret of intrafamilial child sexual abuse: Who keeps it and how?. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(1), 1-21.
- Van Dam, C. (2001). *Identifying Child Molesters: Preventing Child Sexual Abuse by Recognizing the Patterns of the Offenders*. NY: The Haworth Press Inc.
- Whittle, H., Hamilton-Giachritsis, C., Beech, A. R., & Collings, G. 2013. A Review of young people’s vulnerabilities to online grooming. *Aggression and Violent Behavior*, 18, 135–146.
- Winters, G. M., & Jeglic, E. L. (2017). Stages of sexual grooming: Recognizing potentially predatory behaviors of child molesters. *Deviant Behavior*, 38(6), 724-733.
- Wurr, C. J., & Partridge, I. M. (1996). The prevalence of a history of childhood sexual abuse in an acute adult inpatient population. *Child Abuse & Neglect*, 20(9), 867–872.
- Yin, R. K. (1984). *Case study research: Design and methods*. Beverly Hills, Calif: Sage Publications.
- Zuliza Mohd. Kusrin & Fariza Md. Sham. (2001). *Seminar Undang-undang dan Kerja Sosial di Malaysia*. Kedah: UUM.

MAKLUMAT PENULIS

SALINA NEN

Pusat Kajian Psikologi & Kesejahteraan Manusia
Fakulti Sains Sosial & Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia
salina.nen@ukm.edu.my

NOORFAZRINA MOHD HAZARI

Pusat Kajian Psikologi & Kesejahteraan Manusia
Fakulti Sains Sosial & Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia
fazrina@gmail.com